

Koduvalla Sõnumid

Jaanuar 2025

TASUTA

Keset Virumaad ei ole võimalik elada isolatsioonis ega üldiseid arenguid arvestamata

2

Aasta 2025 – suurte kirjandusjuubelite aasta

4

Laekvere Kooli Lasteaia Rüblik rühm rüblikud tegid heateo Lääne-Virumaa Koduloomade Varjupaigale

5

Viru-Jaagupis meenutati Vabadussõjas võidelnuid

3. jaanuaril, Vabadussõjas võidelnute mälestuspäeval mälestati neid 75 000 inimest, kes sõjas võitlesid ning neid 6000, kes seal oma elu kaotasid.

Viru-Jaagupi kalmistul asuvalle Vabadussõjas langenute mälestusmärgile asetasiid pärja ja küünla

küünla Vinni vallavanem Erki Savisaar ning volikogu asesimees Toomas Väinaste.

Erki Savisaar tõdes, et ehkki tegemist on päevaga, mis pühendatud neile, kes langesid lahinguis, tuleb meeles pidada ka neid, kes tulid tagasi. „Ilma tagalata ei ole rinne võimalik, seega on see päev ka kõigile, kes aitasid kaasa rinde edule.

Tuues paralleeli tänapäeva, langetame pea ka neile, kes on langenud vabaduse eest Ukraina rindel.“

3. jaanuaril 1920 kell 10.30 vaikusid lõplikult relvad Vabadussõjas ning nüüd meenutatakse sellel päeval Vabadussõjas võidelnuid.

Erki Savisaar ja Toomas Väinaste asetasiid Vabadussõjas hukkunute mälestusmärgile pärja ja küünla.

VIRU MALEVA TEGEVUSED RAKVERE VABASTAMISEGA SEOTUD MÄLESTUSÜRITUSTE NÄDALAL 06.-12.01.2025

Kirde maakaitseringkonna Viru malev korraldab koostöös Vinni Vallavalitsuse, Rakvere Linnavalitsuse ja Rakvere Vallavalitsusega rahvamatka, et tähistada sellega Rakvere vabastamise 106. aastapäeva.

„Rahvamatka korraldame üheltpoolt Rakvere vabastamise aastapäeva meele pidades ja mälestame selle „vabaduse matkaga“ neid, kes andsid oma elu Eesti Vabadussõjas meie riigi iseseisvuse eest võitlemisel. Teisalt on see hea võimalus tähistada tervislikult ja koos uue aasta algust. Matkama tulevad meie kaitseliitlased, naiskodukaitsjad, noorkotkad ja kodutütred, kuid oodatud on kõik, kes soovivad seda tähtpäeva tähistada ja lihtsalt liikuda,“ ütles Kirde maakaitseringkonna ja Viru maleva pealik Jaanus Ainsalu.

12. jaanuaril kell 10.30 toimub Viru maleva rahvamatk, start Viru-Jaagupi noorte keskuse maja juurest. Bussid väljuvad Rakvere spordikeskuse eest kell 9.30 ning tagasi liiguvad Viru-Jaagupisse kell 14.00 ja 15.00. Kogunemine Vi-

ru-Jaagupi koolimaja juures kell 10.15, kell 10.30 avatseremoonia ja kell 10.45 start. Matk toimub Rakvere-Luige tee kaudu, orienteeruv pikkus 13 km, registreerimine kuni 8. jaanuar kell 15.00, aadressil viru@kaitseliit.ee. Matkama võivad tulla ka need, kes eelregistreerimist ei tee, kuid eelregistreerimine aitab korraldajatel paremini organiseerida transporti neile, kellele see on vajalik, ilma registreerimata matkalised kasutavad oma transporti.

Lisaks on matka ajal võimalus osa võtta 5-liikmelistel võistkondadel ühest väljakutsest, kes saavad kandami stardialal ja toovad selle terve ja puutumatuna finiši alasse. Kolmele kiiremale võistkonnale auhinnad. Registreerida võistlusele saab kuni 8. jaanuar 2025 aadressil viru@kaitseliit.ee.

Rakvere vabastamise nädal algab 6. jaanuaril näitustega Rakvere Galeriis (Pikk 15). Näitused Rakvere Galeriis, avatud 6.–10. jaanuar kell 10–18 ja 11. jaanuar kell 10–16. Näitusel on väljapanekud Eesti Sõjamuuseumist, Eesti Vaba-

dusvõitluse Muuseumist, Kaitseliidu vanade vormide näitus, samuti esmakordselt Karl-Erik Talveti maalinäitus Vabadussõjast, lisaks saab Parkali tänaval uudistada Eesti Sõjamuuseumi konteinerinäitus I maailmasõjast, Vabadussõjast kuni tänapäevani. Eelregistreerimine suurematele gruppidele kuni 8. jaanuar tel 5324 7344 ja indrek.jurtsenko@kaitseliit.ee.

12. jaanuaril toimub Rakvere Linnavalitsuse poolt korraldatud Rakvere vabastamise 106. aastapäeva mälestusteenistus Palermos, J. Kunderi tn punase terrori ohvrite mälestusmärgi juures kell 09.30.

Eesti Vabadussõjas Rakvere linnaga seotud vabastuslahingud kestsid ajaperioodil 16.12.1918–12.01.1919. Poole-tunnist veebiloengut teemal „Rakvere langemine ja vabastamine“, saab SA Virumaa Muuseumid ajaloolase Uno Trummi ettekandes vaadata ja kuulata siit: <https://www.youtube.com/watch?v=Gc-jwJdxk9-E>.

Info: 5324 7344 ja indrek.jurtsenko@kaitseliit.ee.

VINNI VALLA ELANIKE ARV

Aarla küla 6	Obja küla 46
Aasuvälja küla 36	Paasvere küla 143
Alavere küla 32	Padu küla 30
Alekvere küla 30	Pajusti alevik 620
Allika küla 17	Palasi küla 28
Anguse küla 23	Piira küla 371
Aravuse küla 17	Puka küla 29
Arukse küla 21	Põlula küla 45
Aruküla 90	Rahkla küla 119
Aruvälja küla 24	Rajaküla 49
Ilistvere küla 2	Rasivere küla 17
Inju küla 79	Ristiküla 32
Kaasiksaare küla 44	Roela alevik 487
Kadila küla 72	Rohu küla 60
Kakumäe küla 74	Rünga küla 18
Kannastiku küla 19	Saara küla 48
Kantküla 67	Sae küla 23
Karkuse küla 37	Salutaguse küla 27
Kaukvere küla 2	Sirevere küla 20
Kehala küla 45	Soonuka küla 5
Kellavere küla 8	Sootaguse küla 1
Koeravere küla 61	Suigu küla 3
Kulina küla 37	Tammiku küla 18
Kõrma küla 16	Tudu alevik 237
Küti küla 94	Uljaste küla 47
Laekvere alevik 415	Ulvi küla 256
Lavi küla 32	Vana-Vinni küla 81
Lepiku küla 41	Vassivere küla 17
Lähtse küla 28	Veadla küla 69
Miila küla 45	Venevere küla 105
Moora küla 77	Vetiku küla 151
Muuga küla 181	Vinni alevik 803
Mõdriku küla 115	Viru-Jaagupi alevik 349
Mõedaka küla 58	Viru-Kabala küla 103
Mäetaguse küla 47	Voore küla 50
Männikvälja küla 15	Võhu küla 56
Nurkse küla 55	Teadmata 22
Nurmetu küla 32	Kokku 6713 (01.01.2024
Nõmmise küla 34	seisuga 6791)

TEADE

Maa-amet on välja kuulutanud avaliku elektroonilise enampakkumise piirkonnas asuvate kinnisasjade kasutamiseks andmiseks hoonestus-õiguse seadmise teel taastuveneergetika arendamiseks ja tootmiseks. Pakkumiste esitamise tähtaeg on 28.01.2025. Täpsemat informatsiooni saab Maa-ameti kodulehelt aadressiga www.maaamet.ee, Riigimetsa Majandamise Keskuse kodulehelt aadressiga www.rm.k.ee või oksjonikeskkonnas aadressil www.riigimaaoksjon.ee.

Hajaasustuse programm 2025. a taotlusvooru avamisest

Riigihalduse ministri 22.02.2018 määruse nr 14 „Hajaasustuse programm“ alusel kinnitati hajaasustuse programmi taotlusvooru avamise tähtpäevaks 3. veebruar 2025 ning taotluste esitamise tähtpäevaks 3. aprill 2025.

Programmi eesmärk on tagada hajaasustusega maapiirkondades elavatele peredele head elutingimused ning seeläbi aidata kaasa elanike arvu püsimisele neis piirkondades.

Programmi tingimused:

- Taotleja alaline elukoht on taotluse esitamise aasta 1. jaanuarist hajaasustusega maapiirkonnas asuv majapidamine.
- Taotleja elukoht on rahvastikuregistri andmete kohaselt katkematu taotluse esitamise aasta 1. jaanuarist majapidamine, millele projektiga toetust taotletakse.
- Taotlejal ei tohi olla riiklike maksude osas maksuvõlga, välja arvatud juhul, kui see on ajatatud.
- Projektile võib olla ka kaastaotleja(id). Kaastaotlejale kehtivad samad tingimused, mis taotlejalegi.
- Taotluse esitamise päevaks peab eelmine sama majapidamisega seotud toetuse kasutamise aruanne olema kohaliku omavalitsuse poolt kinnitatud.
- Projekti ajalise kestuse arvestus algab toetuslepingu sõlmimisest ning projekti elluviimine peab olema lõppenud 31. oktoobriks 2026.
- Taotlus toetuse saamiseks esitatakse kohalikele omavalitsusele, kes annab taotlejale ka vajalikku informatsiooni meetme tingimuste kohta.

Programmist toetatakse järgmisi tegevusi:

- Majapidamises nõuetekohase joogivee kättesaadavuse tagamine.
- Elamus tekkiva reovee nõuetekohase kanaliseerimise tagava süsteemi rajamine.
- Aastaringelt ligipäätava juurdepääsute ehitamine.
- Leibkonna vajadustele vastava autonoomse elektrisüsteemi rajamine (tingimusel, et majapidamine ei ole liitunud elektrivõrguga).

Hajaasustuse programmi rahastatakse Eesti riigi- ja kohaliku omavalitsusüksuse eelarvest. Toetuse summast, mis on maksimaalselt 67% konkreetse toetusprojekti abikõlblikest kuludest, tuleb 50% riigilt ja 50% kohalikele omavalitsuselt. Toetuse maksimaalne suurus programmist on 6500 eurot ühe majapidamise kohta. Taotleja ja kaastaotleja rahaline oma- ja kaasfinantseering abikõlblike kulude osas peab olema vähemalt 33%.

Vinni vallas on programmi kontaktisik arendusnõunik Gustav Saar, 504 4116; e-post: gustav.saar@vinnivald.ee.

Taotluse esitamiseks vajalikud vormid on saadaval alates taotlusvooru avamisest.

TUULEENERGIA TEEMAÕHTU VINNI VALLAS

27. jaanuaril kell 17 Roela rahvamajas

Vinni vallavalitsus korraldab infopäeva, et arutleda koos arendajate, ekspertide ja kohaliku kogukonnaga tuuleparkide teemal. Hea võimalus saada vastuseid otse arendajatelt ja valdkonna ekspertidelt.

Vinni vallas on kokku 9 tuuleenergeetika arendamiseks sobilikku ala Veadla, Aruküla, Rünga, Rajaküla, Rahkla, Alekvere, Rasivere, Tammiku, Aravuse, Obja, Vöhu, Puka, Kulina, Siugu, Palasi ja Kaukvere külades.

Kõik huvilised on oodatud osalema!

Lisainfo: Raido Tetto, tel 5855 7517,
e-post raidotetto@vinnivald.ee

Tuulikuparkide arendajad läksid valla vastu kohtusse

Vinni valda tuulikuparke rajada soovivad OÜ TMV Green ja OÜ Sustainable Investment vaidlustasid kohtus volikogu otsuse tuulikuparkide detailplaneeringu algatamata jätta.

TMV Green OÜ esitas tänavu juulis Vinni vallale taotluse algatada detailplaneering tuulepargi rajamiseks kahel alal – Veadla piirkonnas (TU11) ja Rahkla piirkonnas (TU7). Ettevõtte soov oli rajada nendele aladele Rahkla taastuveniigiapark, kus oleks nii tuule- kui päikesepark ning energiasalvesti.

Sustainable Investments esitas vallale juulis ja augustis kokku neli taotlust detailplaneeringute algatamiseks tuulealadel TU4,

TU11, TU8 ja TU7.

28. novembril detailplaneeringute algatamist arutanud volikogu keeldus detailplaneeringute algatamisest.

30. detsembril pöördus Tartu halduskohtu poole Sustainable Investments OÜ ja 31. detsembril TMV Green OÜ. Esitatud kaebustes palutakse tühistada Vinni Vallavolikogu otsused ning koostada valda uuesti detailplaneeringute algatamise üle otsustama.

Kohus võtab kaebuse menetluse ja teostab vajalikud eelmenetluse toimingud.

Vinni vald peab kaebusele vastama hiljemalt 27. jaanuariks.

Koduvalla Sõnumid

Keset Virumaad ei ole võimalik elada isolatsioonis ega üldiseid arenguid arvestamata

Eluolud meie ümber on pidevas muutuses ja pole ühtegi head eeldust, mis need muutused peataks. Vanasõnadki on muutuses. „Eks püüa tuult väljal,“ ütleb vanasõna. 21. sajandi esimesel veerandil. Tänapäeval on väljadel tuule püüdmine muutumas tavapäraseks tegevuseks.

See pidev muutumine eeldab koduvalla arengute vastu regulaarselt huvi tundmist. Valla koduleht ja valla ajaleht on esmasteks infoallikateks ja kui pidevalt järje peal olla, siis üllatusi planeeritava osas väga olla ei tohiks.

Nii on see ka Vinni valla üldplaneeringuga, mida menetleti alates algatamisest 2018. aastal kuni möödunud aasta jaanipäevani.

Avalikel aruteludel mahtusid kõik huvilised lähedasti tuppa, ruumi jäi ülegi.

27. juunil 2024 kehtestas Vinni Vallavolikogu üldplaneeringu. See ei ole tööstust, turismi, põllumajandust ega taastuveniigeteetikat eelistav planeering. Tegemist on nagu 3D-puslega, kus erinevad maakasutusviisid ja kehtestatud ehitustingimused loovad aluse Vinni valla terviklikule arengule.

Tõepoolest, üldplaneeringuga selgitati esmakordselt välja tuuleenergeetika arendamiseks põhimõtteliselt sobivad alad, kuna eelnevate üldplaneeringute raames seda teemat veel ei käsitletud. Selle kolmanda D annabki tuulikute potentsiaalne kõrgus, aga mitte ainult. Sellise põhjalikkusega nagu mitmed omavalitsused on taastuveniigeteetika tänaseks tegelenud, pole seda varasemate maakonna ega omavalitsuste planeeringute puhul kunagi tehtud. Isegi tänapäeval iseenesest mõistetavaks liikuvuse valdkonna osaks olevad kergliiklusteed on tulnud me planeeringutesse viimase paarikümnel aastal.

Tuulealade valikute puhul vaadati üldplaneeringut koostades ka valla piiride taha, et Väike-Maarja ja Vinni valla tuulealad vähemasti valla piirialadel teineteisega arusaadavalt suhestuks.

Taastuveniigeteetika osakaalu suurendamine Eesti riigi energiaportfellis tuleneb kahest Vinni vallast palju suurematest asjaolust. Üheks on meie riigi energiaportfelli ehitamine, mis tähendab hajusate elektrijaamade võrku, tuulepark nimelt on elektrijaam. Teiseks põhjuseks on energiatootmiseks taastuveniigienergiaallikate kasutamine.

Alati võib võtta positsiooni, et tagatagu mulle elekter ja toodetagu see kust tahes. See, et välisühendustele alati loota ei saa, sai taas selgeks jõulude paiku. Eitaval võib suhtuda loomapidamisega, metsakasvatamisega ja loodushooldusega, läheldes ainult oma isiklikest huvidest ja arusaamadest.

ÜLDPLANEERING LÕI EELDUSE

Üldplaneeringuga määrati ainult tuulepargi arendusalad, kuhu on võimalik tuulikuid ehitada. Kuna tuulepark on olulise ruumilise mõjuga ehitus, siis ehitustegevuseni jõudmiseks on vaja läbida detailplaneeringu menetlus. Ilma detailplaneeringuid algatamata ei saa rääkida tuulikute tegelikust asukohast, juurdepääsuteedest, kõrgusest, ega liini kulgemisest elektri põhivõrku. Detailplaneeringu juurde tuleb koostada keskkonnamõju strateegiline hindamine, mille käigus teostatakse ornitoloogiline uuring ning modelleeritakse tuulikute tekkiv müra ja varjutus.

Üks selline detailplaneering on eelmise aasta 26. septembril Vinni Vallavolikogu otsusega elektrituulikute koosneva tuulepargi rajamise eesmärgil algatatud ligikaudu 886 ha suurusel TU3 tuulealal. Vallavolikogu otsustas ka algatada detailplaneeringuga kavandatud tegevuse elluviimisega kaasneva keskkonnamõju strateegilise hindamise koos vajalike uuringute teostamisega.

Samuti sätestati põhimõte, mille kohaselt kohaliku omavalitsuse või kohaliku kogukonna saadav hüvitus või kasu kavandatavast arendusest lepitakse kokku planeeringu koostamise käigus ja seda enne planeeringu kehtestamist lähtudes seadusandlusest.

Juba kaks aastat on jõus keskkonnatasude seaduse sätted, mille kohaselt maismaa tuuleparkide osas saavad tuuleenergiast elektrienergia tootmisest tasu nii kohalik omavalitsus kui maismaa tuulepargi mõjualas elavad inimesed. 50 protsenti laekuvast tasust

Detailplaneeringu koostamine on avalik protsess, kus saab selgeks, milliseid tuulikuid, kui palju ja kuhu saab paigutada. Selle käigus toimuvatel kohtumistel saavad kõik ka oma küsimustele vastused.

Jääb kohaliku omavalitsuse eelarvetulukuks ja teise poole maksab omavalitsus maismaa tuulepargi mõjualas asuvate eluruumide omanikele.

Tuulepargi mõjualana on seaduseandja mõelnud piirkonda, mis ulatub kuni 250 meetri kõrguse tuuleelektrijaama puhul kahe kilomeetri ja 250-meetrise ning kõrgema tuuleelektrijaama puhul kolme kilomeetri kauguseni tuuleelektrijaama lähima torni keskpunktist. Mis ja kas on arendajatel täiendavalt kohaliku kogukonna suunal plaanis, saab näha menetluste arenedes.

Alles detailplaneeringu menetluses selgub asjaolude põhjal selgub elektrituulikute rajamise lõplik võimalikkus. Läbiviidud uuringute ja planeerimise tegevuste tulemusena ning kõikide asjakohaste piirangute ja kitsendustega arvestades peab olema võimalik otsustada kuhu ja mitu tuulik planeeringu alal saab püstitada. Segi ei tohi ajada arendajate esialgseid soovide ning kehtestamiseni jõudvat detailplaneeringut. Sama lugu on juba praeguste arutelude käigus kasutatavate faktide ja arvamustega ning arvamuste esitamisega tõe pähe. Tänapäevale iseloomulik allikate paljus loob vajaduse allikakriitilisuse järele. Youtube ei võrdu tõde, kuigi seal võib ka seda leida.

Vinni Vallavalitsusel on lähiplaanis eksperte kaasates vallaharvaga kohtumiste läbi terasid sõkaldest eristama hakata.

DETAILPLANEERINGUT EI SAA TEHA SALAJA

Seadusandja on ettenäinud detailplaneeringu koostamise kaasamise viisid ja kaasatavate isikute ringi. Kõigepealt on nendeks isikud, kelle õigusi võib planeering puudutada, aga teisalt ka isikud, kes on avaldanud soovi olla kaasatud. See võib olla ka kodanik Paldiskist või Ruhnu. Kui detailplaneeringu koostamisel on kohustuslik keskkonnamõju strateegiline hindamine ja Vinni valla kõikidele tuulealadele taotletavate detailplaneeringute algatamise puhul see nii ka on, kaasatakse detailplaneeringu koostamisse isikud ja asutused, keda detailplaneeringu rakendamise eeldatavalt kaasnev keskkonnamõju tõenäoliselt puudutab või kellele võib olla põhjendatud huvi eeldatavalt kaasneva olulise keskkonnamõju vastu.

Neljale tuulealale on vallavolikogu oma novembrikuusel istungil keeldunud algatamast detailplaneeringut. Need otsused on paraku motiveerimata, mis teeb nende otsuste kohta vaide esitamise iseenesest mõistetavaks, sest nii nagu seadusandja on näinud ette kaasamise, on ta ka ettenäinud arendajate kaitseks klauslid, mille kohaselt ei ole keeldumise aluseks meeldib / ei meeldi skaala.

Vanasõna ütleb: „Kümme tuult jalge all,“ mille mõtteks on teadmatuse selles osas, mis tulevik võib tuua ja kuhu inimese viia. Maailm muutumist ei lõpeta, mõistlik on selles muutuses teadlikult ja järjepidevalt osaleda. Põhja-Pärnumaa ehk Vändra kant on tuntud oma uhkete metsade ja karulaante poolest. Need kajastuvad ka valla vapil. Samal ajal on vald enmast tutvustamas kui paika, kus sünnib roheenergia. Millisena me näeme Vinni valda 20 aasta pärast? Võib olla vallana, kus erinevad eluvaldkonnad suudavad kõrvuti eksisteerida.

Vinni Vallavalitsus

Uus toimumisaeg 01.03.25

PILTUUDIS

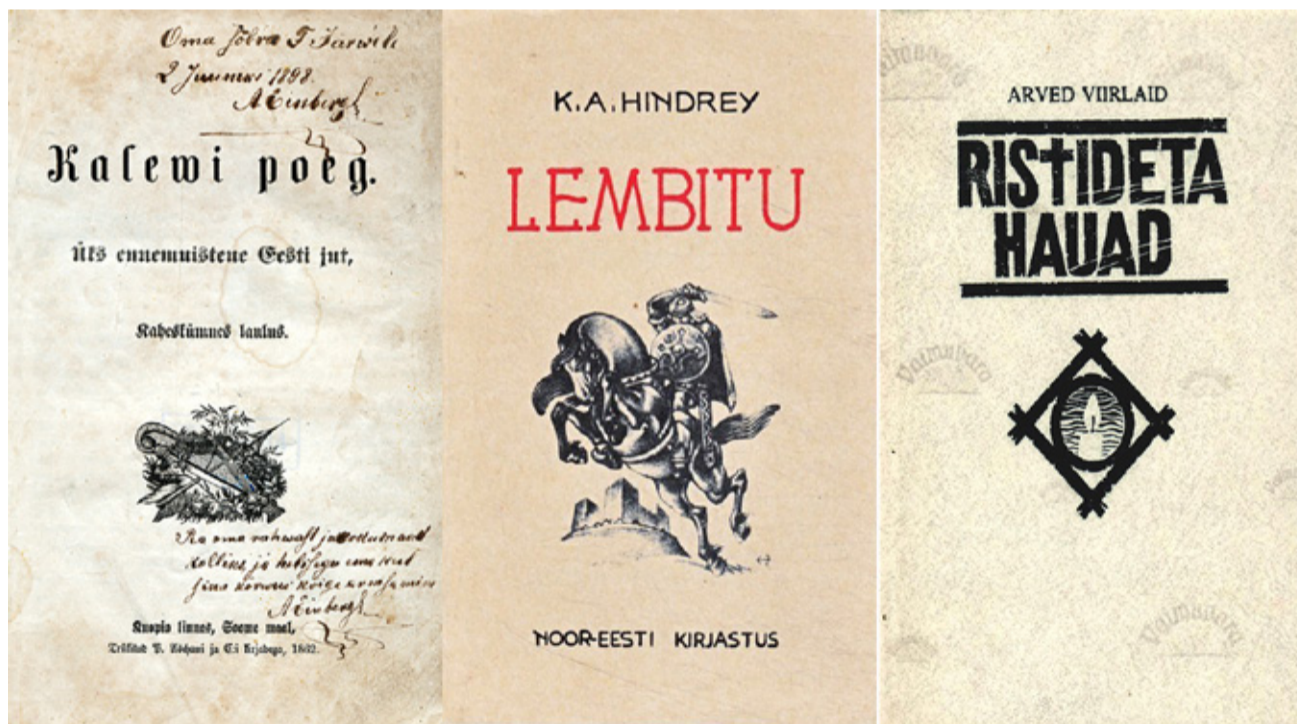
Ettevõtja Lauri Tamm tegi oma meeskonnaga Laekverre madalseiklusraja serva vanadest rehvidest lõbusad lumememmed.

KULTUUR

Nüüd ja igavesti!

Sa võid olla tühtaegu nii kirurg, tohter, ravitseja, lohutaja, põetaja, psühholoog. Vaatleja, kirjeldaja, kujundaja, ennustaja, seostaja, arhivaar. Uurija, analüütik. Vilepuhaja, trummilööja. Hõiskaja ja vaikija, lausuja, vestja. Ühendaja ja lahutaja, ehitaja ja lammutaja. Kindral ja reamees, staabiohvitser ja metsavend. Pätt ja politsei, detektiiv ja kahtluslane. Seikleja, rändaja ajas ja ruumis. Rikkur ja hulkur. Unistaja, mõtleja, tähendusandja. Meelelahutaja ja -jahutaja, ajaviitja. Pühak ja patune. Ushull ja ateist. Armastaja ja vihkaja. Tõeline armastaja ja kurtisaan. Manipulaator ja naiiv. Sisse- ja väljajelaja. Teemandilihvija, kullakaevaja, söekaevur. Plastikummardaja ja eheduse austaja. Maamees ja linnavurle. Globalist ja lokalist. Artist ja akrobaat. Valitseja ja ori. Peremees ja sulane. Kokk ja gurmaan, õgard ja näljane, joodik ja karsklane. Mässaja ja lepita. Takkakiitja ja takka üleslööja. Ja palju-palju teisigi. Keeruline natuur igatahes! Oma loomingu, mõistagi. Sinna Sa oma värvikate kujutluspiltidega meidki rändama kaasa võtad.

Sinu loodust saavad toitu filmi-, teatri- ja saatetegijad, televisioon, raadio ja internet, ajakirjandus, näitlejad, lauljad, muusikud, kunstnikud, õpetajad, õpilased, teadlased, kriitikud, tõlkijad, raamatukoguhoidjad, paberi-, tindi-, trükimasinate ja arvutite tootjad, raamatutiitlite meisterdajad, trükikalid, köitjad, toimetajad, korrektorid, kujundajad, illustraatorid, rätsepad, juuksurid ja dekoratorid. Vaja on terveid majatäisi koos lavade, stuudiote, ateljeede, saalide, tööruumidega. Kõik see rahvas peab millegagi kohale tulema ja siis jälle ära sõitma. Seega transport, teed ja tänavad. Kütust, mille peal see kõik toimib. Nii iga jumala päev.

Eesti kirjanduse elushoidmine on eri võimude ajal rohksti vaeva nõudnud. Venemaa tsensuur keelas Fr. R. Kreutzwaldi nn „Alg-Kalevipoja“ ilmumise 1853. aastal, põhjalikult ümbertöötatuna trükiti „Kalevi poeg“ rahvapäevandena 1862. aastal Kuopios. Nõukaajal olid ühed paljudest keelatud kirjanikest Karl August Hindrey ja Arved Viirlaid.

Silmaarstid ja prillide meisterdajad. Elektrikud ja elektritootjad, terve Eesti energia – lugeda saab ju üksnes valgus! Seega on otsapidi Sinu leival ka kaabli- ja lambitootjad, igasugu juhtmete paigaldajad. Ei saa unustada ametnikehorde, kes lube annavad maad sonkida ja üldse midagi ette võtta ning tootmiselt ja millelt kõigelt veel makse koguda. Sa annad tööd prügikäitlejatele, niisamuti reklaamifirmadele, müüjatele, ürituste korraldajatele.

Mugav on lugeda laua taga istudes või diivanil lesides – lisame needki mõõblitükid sesse nimekirja. Enamasti võiks ka mingi rõivas ümber olla, vähemalt meie kliimas ja kultuuris. Ei tule õiget lugemist, kui nälg näpistab ja janu vaevab! Kõht

võiks olla ennem täis kui tühi – saagu seegi siia üles loetud.

Enamasti oled olnud Sina see, kes võõras keeles ilmunud raamatud meile lugemiseks on ära tõlkinud. Tänu Sinule oleme teada saanud, millist elu elatakse meist kaugel. Eks alustanud tulevased maadevastajad ja maateaduse õpetajadki oma avastusretki Sinu kirjapandust.

Isegi põllumees ei pääse Sinust, kui ta traktoriroolis kõrvaklappidest Sinu sõnadele loodud tuttavat laulujuppi kuuldes kaasa ümised. Või siis autojuht pikal teel raadiot seltsi võttes.

Valitsus peaks juba ükskord mõistma, kes ja mis meie elu edasi viib!

Aga juhtub ka, et oled unustatud. Vanakraamikeskuste riulid nii

netis kui pärispoes on lookas. Mis teha, vaid üks protsent Sinu loodust elab üle aastakümnete. Elame unustamise sajandil, ehkki soovin, et oleksid loetud, üleloetud, tsiteeritud, allajoonitud!

Oled tihemini alamakstud kui üle-makstud, sageli alahinnatud, mõnikord ka ülehinnatud, teinekord tunnustatud, harvemini auhinnatud. Ses valguses on Eduardil ja tema rahval läinud õnneks oma preemiaga. On jätkunud, mida ja keda hinnata, on jagunud hindajaid ja auhindu. Kuuskümmend aastat järjest! Tehke järele!

Sa võid olla kõik see – jumal ja kurat, paradiis ja põrgu. Ning seda vahedaima relvaga, mis inimesele on antud – sõnaga. Sestap tuleb sinusugustel hoolega silm peal hoida – igas

kirjapandus ilmutab end alati, kasvõi tsipakene, ka autor. Oled väga kahtlane tegelane, seepärast tuleb Sinu loodut lausa luubiga lugeda! Kui vaja, siis mitu korda! Igaks juhuks avaldamine ära keelata! Ja üldse, raamatud pakul kirvega tükkideks lõhkuda, põlema panna! Kui palju me oleme sellest kuulnud ja lugenud. Mõni Sinu ametikaaslastest on tsensoori punast pulka näinud või vaimuhaigeks tembeldamist omal nahal tunda saanud.

Näidake meile veel kedagi, kes on meid rahvana ühte köitnud, kui mitte Sina! Kes on meie silme ette lahti rullinud meie ajaloo – Sina! Oled meile ohtlikul ajal julgelt pead tõstnud, ja kui vaja, siis meil käest kinni võtnud ja meid oma väesõnades kokku toonud. Kas ei kardeta mitte nende kordumist? Miskipärast kahtlaselt vaikne on. Või oled juba vihjanud oma lugedes meie olemise haprusele, ent pole veel lugema juhitud? Lugeda on ju niipalju!

Õigupoolest olid Sina see, kes meid rahvana lugema õpetas. Piiblisalmi võis kirikus niisama, järele mõtlematagi kaasa joriseda, hoopis innustavam oli meie esivanematel lugeda ajalehtedes Sinu kirjutatud joonealuseid järjejutte – esimesi romaane. Tõesti, rahvas algab raamatust.

Sa oled meie rahvusluse alus-tala, keele ja meele hoidja, vaimse varanduse valitseja. Sa oled sama oluline nagu klorofüll looduses, huumus meie mullas, vesi meie allikais. Seepärast armastangi Sind, eesti kirjandus ja eesti kirjanik! Usun – me ei saa ka edaspidi ilma Sinuta, armas eesti kirjanik. Ole hoitud!

Armastusega eesti kirjanduse vastu – eesti raamatu aastal ja igavesti!

Aasta 2025 – suurte kirjandusjuubelite aasta

Head juubelite aastat! Aasta 2025 on eesti kirjanduse jaoks eriline, tuues endaga mitmeid olulisi juubele. Tähistatakse 500 aasta möödumist esimese eestikeelse raamatu ilmumisest, mis on oluline verstapost meie kultuuriloos. 30. jaanuaril, eesti kirjanduse päeval, avatakse pidulikult eesti raamatu aasta, mille eesmärk on väärtustada kirjanduse tüvitekste ning pöörata suuremat tähelepanu tänapäeva kirjandusele ja kirjanike rollile Eesti kultuuris ja ühiskonnas.

Samal päeval algab ka Eduard Vilde juubeliaasta. Eesti esimene kutseline kirjanik Eduard Vilde sündis 4. märtsil 1865 Virumaal mõisateenijate peres. 2025. aastal möödub tema sünnist 160 aastat. Kolmas oluline sündmus on Eduard Vilde nimelise kirjanduspreemia 60. aastapäev. See auhind, mis on Eesti pikima traditsiooniga kirjandusauhind, asutati Rakvere rajooni Eduard Vilde nimelise kolhoosi poolt 1965. aastal, tähistamaks Vilde 100. sünniaastapäeva. Pärast kolhoosi likvideerimist jätkas auhinna väljaandmist Vinni Valla Kultuurikapital (1993–1998) ja alates 1999. aastast on seda teinud Vinni vald. Auhind antakse välja möödunud aasta parimalle Eduard Vilde traditsioone järgivale kirjanduslikule teosele. Eduard Vilde kirjandusauhind on vanim kirjandusauhind Eestis, mis on pannud ka teatud mõttes aluse teiste kirjanduspreemiate väljaandmisele.

Samuti tähistatakse 60 aasta möödumist Eduard Vilde monumendi avamisest Pajustis. Monument avati Pajusti klubi ees pargis 6. märtsil 1965, Vilde 100. sünniaastapäeval. Monumendi au-

torid on arhitekt Ilmar Bork ja skulptor August Vomm. Puust tagusel on kirjaniku allkiri ja tema eluaastad: 1865–1933.

Kuna Eduard Vilde kasvas üles Vinni vallas Muuga mõisas ja Vinni vald annab juba 60 aastat välja tema nimelist kirjandusauhinda, on igati õigustatud avada koos eesti raamatu aastaga ka Vilde aasta. Vilde oli autor, kes õpetas eesti rahva lugema. Vilde ise küll hiljem pisut häbenes oma varasemaid teoseid, kuid maainimesed lugesid neid seikluslike lugusid suure põnevusega, mis aitas kaasa lugemisharjumuse kujunemisele. Vilde uurija Livia Viitol on tabavalt paari märksõnaga kokku võtnud sõnadega: kirjutamine ja armastus – sulg ja süda.

Lisaks eelnevatele juubelitele tähistatakse ka 10 aasta möödumist Laureaatide tammiku avamisest. 2. augustil 2014 avati Vinni-Pajusti tammikus Eduard Vilde kirjandusauhinna 50. aastapäeva puhul Laureaatide tammik. Mitmesaja-aastased puud said endale nimed – igale laureaatile on pühendatud oma tamm, mis on märgistatud infotahvliga. Oma tamme said ka Eduard Vilde ise, kirjandusauhinna asutaja August Lepasaar ning „sajandi kirjanikud“ A. H. Tammsaare, Oskar Luts ja Jaan Kross. Tammikus on nimepuud ka kirjandusauhinna toetajatel, nagu RAM ja Gustav Ernesaks.

30. jaanuaril avame Ed. Vilde juubeliaasta asetades tema ausamba juurde küünlaid ja meenutame tema teeneid kirjandusellu. Vinni valla Facebooki lehel jagatakse nädala jooksul humoorikaid katkendeid Vilde raamatutest.

Iga kuu tutvustavad valla raamatuko-

gude töötajad Vildet erinevatest vaatenurkadest.

4. märtsil valime Eduard Vilde nimelist kirjandusauhinda ning kevadel anna selle ka pidulikult üle.

Kevadel on planeeritud ülevallaline matkapäev (nädal) Muugas Vildega seotud paikades.

Läbirääkimised käivad suvisest vabahouetendusest ning eeldatavalt võiks see toimuda samuti Muugas. Sellest kindlasti edaspidi.

Oktoobris on plaan korraldada Pajustis avatud ajaloo- ja kirjandustund, kus tulevad teemadeks vähetuntud faktid nii Eduard Vildest kui tema uurijatest

Novembris paneme juubeliaastale piduliku punkti, tänades osalejaid ja nauades kohalikku näitegrupi esinemist.

Lisaks ülevallalistele üritustele korraldavad Vinni valla raamatukogud ka erinevaid teemakohaseid näitusi, teematunde jms. Rohkem infot saab nende kohta nii Facebooki lehel Raamatukogud Vinni vallas kui ka raamatukogude kodulehelt aadressiga <https://vinniraamatukogud.eu/>.

Kutsume ka koole ühinema juubelite tähistamisega, taaselustades lühinäidendite võistluse „Minu esimestest triibulistest kirjandusauhinnani“ ja meisterdades Laureaatide tammikusse lindude pesakaste.

Kohtume raamatukogus, loeme Vilde teoseid ja oleme uhked ning tähistagem meie olulisi tähtsündmusi!

Tea Järvis

Vinni valla raamatukogude koordinaator

2024. aastal Ulvi raamatukogus 20 enim loetud raamatut

- Mikser, Sven “Vareda”
- Henno, Sass “Vanaema”
- Widholm, Katarina “Südametuksed”
- Osolin, Olav “Part lendab edasi”
- Widholm, Katarina “Soojad käed”
- Jaaks, Piret “Taeva tütreid”
- Saul-Gorodilov, Piret “Kaadrivalised”
- Vadi, Urmas “Kuu teine pool”
- Rang, Kaie “Röövitud vabadus”
- Holst, Christoffer “Päikesepaiste ja parmesan”
- Kline, Christina Baker “Orvurong”
- Hendricks, Greer “Kuldne paar”
- Osolin, Olav “Kus lendab part”
- “Soodne keskkond lapse igakülgseks arenguks : [nouandeid TPS-i õppejõududelt ja teistelt lastega seotud spetsialistidelt”
- Slavens, Elaine “Kiusamine : tahad head, ära tee kellelegi kurja”
- Slavens, Elaine “Vaidlemine : kel tarkus peab, sel ohjad peab”
- Slavens, Elaine “Kaklemine : mõistus mehe peab, aga mitte mehe käes”
- Tinnuri, Urve “Kapi taga elab ingel”
- Rondina, Catherine “Hoolimatus : kes head otsib, see parema leiab”
- “Koolivalmidus : [nouandeid TPS-i õppejõududelt ja teistelt lastega seotud spetsialistidelt”

Roela lasteaed 50 ja Roela koolimaja 45

Roela Kool tegutseb ühise asutusena (Roela kool, Roela ja Tudu lasteaed) aastast 2022.

Tegutsemise algusajad on asutustel erinevad, aga juubeliaastad Roela lasteaial ja koolil kattuvad.

Lasteaia sünnilugu

1975. aastal avati endises Roela-Tammiku algkoolimajas lasteaed, kus tegutseti 25 aastat. Praegu on seal Tammiku Kodu eakatele inimestele.

Kõigepealt oli lasteaia nimeks Roela Lastepäevakodu. 1990. aastate algul ühiskonnas toimunud muudatuste järel sai sellest Roela Lasteaed.

2000. aasta oktoobris kolis lasteaed kulde kokkuhoiu mõttes Roela Põhikooliga ühte majja.

Lasteaia juhatajaks oli avamisest kuni 2011. aastani Kärt Põllu. Seega kokku 36 aastat. Lasteaia juhtimine on tema elutöö.

Kärt Põllule on omistatud Vinni valla teenetemärk ning paigaldatud nimeline pink.

Käesoleva aasta jaanuaris tähistab Roela lasteaed oma 50. aastapäeva. See on väärikas number.

Lasteaia tegutseb kaks liitühikut: Pähklikesed ja Oravad.

Kooli sünnilugu

1. septembril 1978. aastal pandi Roelas pidulikult nurgakivi uuele keskkoolihoonele.

11. jaanuaril 1980 alustas Roela 8-klassiline kool tööd uues majas ja jätkas 1980. aasta sügisest Roela Keskkoolina.

1996. aasta kevadel lõpetas Roelas keskkooli viimane lend ja sügisest muutus meie haridusasutus põhikooliks. 20. detsembril 1999. aastal sai kool nimeks Ferdinand von Wrangelli nimeline Roela Põhikool.

1. juulil 2011. aastal reorganiseeriti kool lasteaed-põhikooliks.

24. märtsil 2022. aastal muudeti Ferdinand von Wrangelli nimelise Roela Lasteaed-Põhikooli nimi ja kinnitati uueks nimeks Roela Kool.

1. juunil 2022. aastal liideti Roela Kooliga Tudu lasteaed.

Selline see maja ajakulg on olnud.

„Vana valge maja siiski püsib, endiselt on selles majas kool. Keegi tänaseni vastab – küsib, numbreid nüüd on rohkem ajalool.“

Ott Arder „Koolitee“

11. jaanuaril 2025. aastal täitub Roela koolimajal 45 tegutsemisaastat.

Vaadates tagasi keskkooliks valminud koolimaja sünniaega, ei saa mööda minna koolijuhtidest, kes on andnud oma panuse kooli arengusse. Nendeks olid: Rein Tralla (1973–1980), Enn Kreek (1980–1981), Enn Roos (1981–1982), Niina Lossi (1982–1988), Hannes Põllu (1989–1998), Andy Tilk (1998–2003), Ilmo Jaanimägi (2003–2010), Maret Tralla (1988–1989 dir. kt, 2010–2013), Aive Alavere (2013–...).

Maret Tralla panus (rohkem kui 50 aastat) Roela haridusellu on hindamatu. Maret Trallale on omistatud Vinni

valla teenetemärk ning paigaldatud nimeline pink.

Roela koolis on töötanud koolimaja avamisest saati õp Maire Eigi.

Täna kõiki häid kolleegid, kes on koolis püsinud nii kaua, et õpetada kahte või isegi kolme põlvkonda. Imetlen oma õpetajates seda, kui palju nad teavad, kui palju nad hoolivad ja kui palju nad jõuavad.

Koolimajas tekib alati ühte pere tunne. Võib vaid ette kujutada, kui palju lapsi-noori on neid kivitreppe mööda astunud, aknalaudade peal kõõlnud, mööda trepikäsipuid liugu lasknud, kui palju lugusid on kuulnud selle maja seinad. Igal koolimajal on ju oma lugu jutustada. Vilistlased,

praegused ja tulevased lapsed-õpilased-õpetajad on need, kes kooli vaimu edasi kannavad.

Me kõik mõistame ümbritsevat läbi oma silmade.

Igatsusest lugude järele, mida olijad hoiavad, tulijad täiendavad ja minejad mäletavad, kasvab tahtmine tagasi tulla.

Kooli juurde kuulub õpilaskodu, mis tegutseb 17. aastat. Õpilaskodu on oma olemasolu igati õigustanud. Lapsed, kes on asunud elama õpilaskodusse, on leidnud seal turvalise ja neid toetava keskkonna. Õpilaskodu avamisest saati on öökasvatajana töötanud Tiiu Kõrve.

Rõõmustame oma lasteaia- ja koo-

laste üle, kes on tublid, abivalmid, töökad ning sõbralikud.

Meie maja nii vaimne kui füüsiline keskkond on lapsesõbralik ja võimalusi pakkuv.

Tunnustan pikaajalise pühendunud töö eest Roela lasteaia-kooli järgmisi õpetajaid-töötajaid: Maire Eigi, Hille Supper, Liia Sikk, Anne Maalman, Gerly Kanna, Tiiu Kõrve, Saima Kalmel, Riina Ehasalu, Marika Sokk ja Margus Eigi.

Kogu maja meeskond on ühtehoided, paikne ja toetav. Tegutseme koos üksteisega arvestades.

Täna kõiki töötajaid hoolivuse ja toimiva koostöö eest.

„Aastaid elu, armastust, rõõmu. Ka valusaid hetki nii palju, et noored kuulavad Sind silmad suured. Nii palju erinevaid tuuli, kogemusi väikeseid ja suuri. Ja Sina – üks puu selles tuules, kes püsib ja vaatab ja kuuleb. Imetlust väärivad sammud, mis tehtud said justkui ammu, kuid nende sammude kaja saadab rohkem kui eluaja...“

Tundmatu autor

Roela Kooli väga head koostööpartnerid on läbi aastate olnud Vinni vald, lapsevanemad, Roela Rahvamaja, Roela Raamatukogu, Roela Noortemaja, MTÜ Roela Kodukant, Roela Vabatahtlik Päästekomando jpt. Suur aitäh kõigile meeldiva ja tulemusliku koostöö eest!

HARIDUS JA NOORED

Laekvere Kooli Lasteaia Rüblik rühm rüblikud tegid heateo Lääne-Virumaa Koduloomade Varjupaigale

Rüblikud otsustasid teha väikese heateo Lääne-Virumaa Koduloomade Varjupaigale, selleks kogusid Rüblikud oma rühmas alates 28.11.24 kuni 17.12.24 kassitoitu ja -liiva. Rõõm oli näha, et kogumiskast täitus kiiresti ja rühma vanemad osalesid aktiivselt heateos.

Rübliku rühma lapsed käisid ka ise heateona kogutud kassitoitu ja -liiva üle andmas, et tutvuda lähemalt varjupaiga asukatega.

Koduloomade Varjupaigas võttis vastu meid südamlis personal, kes igapäevaselt annab endast kõik, et sealsed asukad oleks armastatud ja hoitud.

Koduloomade Varjupaigas tutvusid lapsed koerte ja kassidega. Varjupaigas on kodu ja ustavat sõpra otsimas endale imearmsad koerad ja kassid, kes oleks ustavad sõbrad kõigile.

Laekvere Kooli lasteaia Rüblik rühma rüblikud kutsuvad üles kõiki toetama Lääne-Virumaa Koduloomade Varjupaika ja pakkuma ustavat sõprust sealsetele asukatele.

Koos teeme head ja muudame maailma paremaks!

Olga Lebjoduškina
Melissa Birgitta Karjus
Laekvere Kooli Lasteaia õpetajad

Laekvere Kooli Lasteaia Rüblik rühma rüblikute jõulukuu

Jõulukuu tõi Laekvere Kooli Lasteaia Rüblikute rühma ootusärevust, rõõmu ja elevust. Koos kooliperega tähistasid lasteaialapsed 1. advendi saabumist, jõulukuusel süüdati küünlad ning kõik rühmad ja klassid said ühelt lahkelt Päkapi kult kröbistamiseks paki piparkooke.

Ühel hommikul ootas lapsi eriline üllatus – külla tuli päkapikk Regina, kellega koos mängiti lõbusaid mängu ja lauldi jõululaule. Hommik lõppes magusa üllatusega ning iga laps sai kommipaki.

Õhtul ootas aga ees veel üks tähtis sündmus – lapsed esinesid oma vanematele. Enne pidu oli hoolega harjutatud ning esitati luuletusi ja laule.

Aasta viimasel kuul küpsetasid rüblikud piparkooke, mille lõhn täitis terve maja. Valmistati ka erinevaid jõulumeisterdusi. Lisaks osaleti heateo projektis, kus lapsed õppisid, kuidas aidata endast väiksemaid ja nõrgemaid.

Kõigele lisaks sai nautida ka talvemõnuseid: kelgutati, ehitati lumemehesid, mängiti lumesõda. Kogu detsembrikuu oli täis ootusärevust ja parajat sagimist.

Ilusat algavat puu mao aastat!

Olga Lebjoduškina
Melissa Birgitta Karjus
Laekvere Kooli Lasteaia õpetajad

Ettevaatust! VPG keldris möllab ohtlik pisik

Juba septembrist alates on Vinni-Pajusti Gümnaasiumi keldrikorrusel möllamas mingi pisik, mille vastu kooli juhtkond kahjuks mitte midagi ette ei võta. Ja Tervisekaitse ka ei sekku...

Tegemist on koolinoori nakatanud tehnika-pisikuga. Teisipäeviti toimetavad pika pimedani raadio teel juhivate autode mudelistid, iganädalaselt käiakse ka Väike-Maarjas, kus selleks sobiv võistlusrada olemas, kihutamas. Kes teab, ehk uus aasta toob väikese raja ka oma kooli keldrisse...

Ülejäänud päevadel chitatakse töö- ja tehnoloogiaõpetuse tundides ennastunustavalt derby-autosid. Derby-autod on Ameerika-maalt alguse saanud huvitegevus, kus puidust isehitatud autodega (max kaal 142 grammi, muud tehnilised tingimused vt www.derbbyauto.ee) kiiruse peale kaldteelt alla kihuta-

takse. Võistlusrada on 12 m pikk, parimad läbivad selle umbes 3 sekundiga. Ajamõõtmise käib tuhandiksekundite täpsusega. Kuna veebruaris toimuvad derby-autode üle-eestilised võistlused Rakvere Põhjakeskuses, on vinnikad asja põhjalikult ette võtnud. Asja valmis kooli keldrikorrusel täismõõtmise ja täiskomplektse ajavõistlusega võistlusrada ja nii ongi meie õpilastel ideaalsed tingimused oma autosid testida ja häälestada.

VPG tehnoloogiaõpetaja Rein Leichter (kes derby'nduse maaletooja Vinni vallas) sõnul on jaanuaris kavas korraldada ülekoolliline võistlus, mille paremik saab ka võimaluse osaleda veebruaris Põhjakas toimival üleriigilisel mõõduvõtul. Seni aga tuunivad õpilased oma autosid ja valmistuvad suureks võidusõiduks...

VPG meediaring

HEA TEADA

Kust saab erakorralist hambaravi?

Tänavu 9 kuu jooksul on toimunud 1200 hambatrauma juhtumit. Õnnetus ei hüüa tulles ja paraku saavad inimesed hambatraumasid üha rohkem. Võib juhtuda, et olukord on väga tõsine ja vajab kiiresti vältimatut abi. Mida sellisel juhul teha ja kuhu pöörduda?

Kõik sõltub probleemist ja selle ulatusest – kas suus on äge põletik, lahine haav, tugev hambavalu, murdunud hammas või on hammas välja tulnud.

Tähtis on säilitada rahu ja selgitada välja, mis täpselt muret teeb. Kui suus on äge põletik, tuleks võtta valuvaigistit ja pöörduda hambaarsti poole. Kui hammas on murdunud või välja tulnud, tuleks see üles otsida ja võima-

lusel suhu tagasi panna. Kui hammas on määrdunud, loputage seda ettevaatlikult füsioloogilise lahuse, pastöriseeritud piima või külma veega. Kui neid vedelikke pole saadaval, võib kasutada

kannatanu sülge hamba puhastamiseks. Kuni hambaarsti juurde jõudmiseni tuleks hammast hoida kas suus, süljetopsis või füsioloogilises lahuses. Kui tegemist on lahtise haavaga, tuleks see ettevaatlikult veega puhastada. Ärge katsuge traumeeritud piirkonda keele või sõrmega. Pöörduge kiiresti hambaarsti juurde, kes annab teile vältimatut abi ja edasised ravisuunised.

Inimene vajab kiireloomulist esmaabi kui tal on hambatraumad, ulatuslik turse näo-lõualuude piirkonnas, suuavamistakistus, põletik ning ägedad süljenäärme või alalõualiigese haigused.

Tõsiste olukordade vältimiseks tuleks vähemalt kord aastas külastada hambaarsti ja muuta hobidega tegelemine ohutumaks. Sportides tuleks

kanda turvavarustust ja kontaktsporti harrastamisel kaitsta hambakaart spordikape abil. Väikelaste vanemad peavad jälgima, et nende lastel on võimalik ohutult ja ilma hambaid vigastamata mängida.

VÄLTIMATU ABI ON KÕIGILE TASUTA

Ägeda hambahaiguse või trauma korral on vältimatut ravi inimestele tasuta. Tasuta esmaabi osutatakse juhul, kui abi edasilükkamine või selle andmata jätmise võib põhjustada abivajajale püsiva tervisekahjustuse või lõppeda surmaga. Seda, kas olukord vajab vältimatut hambaravi, otsustab hambaarst.

Tervisekassa rahastusel saab arst patsiendile teha ülevaatuset, tuimestust, eemaldada hamba või selle tagasi

panna, avada mädakolde, korrastada haava või seda õmmelda. Samuti katavad Tervisekassa röntgenülesvõtete ja järelkontrolli kulud. Täpsema teenuste nimekirja leiab Tervisekassa kodulehelt.

Tasuta vältimatut hambaravi saamiseks tuleb pöörduda Tervisekassaga lepingu sõlminud raviasutuste poole. Kõik vältimatut abi lepingupartnerid leiab maakondade lõikes Tervisekassa kodulehelt (eriala: vältimatut abi).

Pane tähele, et ulatuslike näo- ja lõualuude traumadega tuleb pöörduda erakorralise meditsiini osakonda Tartu Ülikooli Kliinikumis või Põhja-Eesti Regionaalhaiglas. Kui puudub võimalus ise kohale jõuda, tuleb kutsuda kiirabi.

Tiia Zeigo

Tervisekassa usaldusarst

LÄÄN-VIRUMAAL SAAB VÄLTIMATUT HAMBARAVI JÄRGMISTE TERVISEKASSA LEPINGUPARTNERITE JUURES:

Raviasutus	Tegevuskoht (KOV)	Aadress	Telefon
A&K Caritas OÜ	Väike-Maarja vald	Ravi tn 1A	+372 325 5633
Annelly Kubri Hambaravi OÜ	Rakvere linn	Tuleviku tn 4	+372 5341 3551
Anu Reinsaare Hambaravi OÜ	Rakvere linn	E. Vilde tn 14a	+372 324 4402
BonaDenta OÜ	Tapa vald	Tehnika tn 1A	+372 323 0130, +372 511 8379
BonaDenta OÜ	Väike-Maarja vald	Simuna tee 10	+372 329 1208, +372 511 8379
HAMBARAVI RIINA LAANEMÄGI OÜ	Rakvere linn	Parkali tn 7	+372 322 3502
HAMBARAVI RIINA LAANEMÄGI OÜ	Väike-Maarja vald	Pikk tn 8	+372 326 1104
Hambaravi Tomps&Kabanen OÜ	Rakvere linn	Rohuaia tn 15a	+372 324 3052
Harry Sirelmetts Hambaravi OÜ	Rakvere linn	Lai tn 21	+372 324 3540
Kadrina Hambaravi OÜ	Kadrina vald	Viru tn 6	+372 325 0925
Kaie Raja Hambaravi OÜ	Vinni vald	Tartu mnt 2	+372 509 1294
KERSTI ARMIPAİK HAMBARAVI OÜ	Tapa vald	Tehnika tn 1A	+372 325 0950
KT Medicor OÜ	Haljala vald	Rakvere mnt 12	+372 5690 5809
KT Medicor OÜ	Vinni vald	Mõisa tee 7	+372 5690 5809
LG Piho OÜ	Viru-Nigula vald	Ehitajate tn 5	+372 325 5369
MAARIKA TOOM HAMBARAVI OÜ	Rakvere linn	Pikk tn 7	+372 322 5477, +372 514 1366
Maire Kruusamägi Hambaravi OÜ	Vinni vald	Salutaguse tee 6	+372 329 5305
MEDULLA OÜ	Rakvere linn	E.Vilde tn 14a	+372 5662 0340
Pihlakodu AS	Tapa vald	Valgejõe pst 14/2	+372 325 8826
Rakvere Hambapolikliinik OÜ	Rakvere linn	Tuleviku tn 1	+372 5551 7628, +372 325 8770
Tiina Suviorgi Hambaravi OÜ	Rakvere linn	E. Vilde tn 14a	+372 324 4401
Virudent OÜ	Rakvere linn	Turu plats 3-30	+372 324 4449

Pane jäävhammas kohe oma kohale tagasi!

Mida teha, kui jäävhammas tuli koos juurega välja?

Otsi hammas üles ja võta kinni laiemast osast. Kui hammas on must, siis loputa korraks puhta veega või kannatanu puhastab hammast korraks suus oma süljega. Hammast ei tohi kraapida ega desinfitseeriva ainega puhastada.

Pane hammas kohe oma kohale tagasi. Juhindu naaberhammastest. Hoia hambad koos, et tagasi pandud hammas püsiks paigas. Abiks on õrnalt puhta taskuräti hammustamine.

* Hammast on mugavam tagasi asetada siis, kui kannatanu on pikali maas.

Pöördu kohe hambaarsti vastuvõtule, sest kiire tegutsemine aitab hammast päästa.

*** Kui hammast kohe tagasi asetada ei saa, siis pane hammas füsioloogilise lahuse, pastöriseeritud piima või kannatanu sülge sisse.
* Ulatusliku näo-lõualuude piirkonna trauma korral pöörduge koheselt erakorralise meditsiini osakonda.**

Mida teha kui hammas on suus muutnud asendit? Pöördu esimesel võimalusel hambaarsti vastuvõtule.

Mida teha, kui hammas on murdunud? Otsi hambatükk üles ja pane puhta vee sisse. Mine koos sellega hambaarsti juurde, murdunud tüki võib hambaarst tagasi panna.

17 jaanuar, kell 18.00
PAJUSTI KLUBIS

Kohtumisõhtu
Arvo Iho-ga

Linastub film: Naerata Ometi
Pilet 3.-

„Naerata ometi“ pälvis preemiaid mitmetel rahvusvahelistel festivalidel, nagu Berlinale (1987, UNISEFi preemia) ja Créteil' Festival International de Films de Femmes (1990, Prix Graine de Cinéphage).

nuutrum.ee

Autor Andrus Kivirähk
Lavastaja Peeter Tammearu

VÄIKESED SALADUSED

Laekvere Rahvamajas
23.01 kell 19:00

Piletid Piletilevi / Piletimaailm
Laekvere Rahvamaja
51987006

TEATER NUUTRUM

Kui 20. saj alguses aastaid Euroopas elanud ja revolutsioonipisikuga nakatunud Anna naaseb kodulinna Pärnusse, tunduvad tema koolipäeva sõbrannad väikekodanluse muster- nõidistena, kelle päevad on täidetud vaid magamise, kohvikus istumise ning laste eest hoolitsemisega. Kuid peagi selgub, et neil naistel on lihtsalt teistsugune meetod maailma parandamiseks, ja see meetod on üsnagi ebaharilik...

EESTI KULTUURKAPITAL

VIRU MALEVA RAHVAMATK ja ISAMAALISED NÄITUSED

Rahvamatka start
12. jaanuar 2025 kell 10.30
Viru-Jaagupi Noortekeskuse eest

NB! Eelregistreerimine 8. jaanuarini 2025
aadressil viru@kaitseliit.ee. Küsi infot ka hiljem.
Lisaks 5-liikmelistele võistkondadele võistlus.

Rakvere Galeriis näitused 6.-10. jaanuar kell 10-18
ja 11. jaanuar kell 10-16, sh Karl-Erik Talveti
maalinäitus Vabadussõjast
ja Parkali tänaval ESMi konteinerinäitus.

12. jaanuaril toimub Rakvere vabastamise 106.
aastapäeva mälestusteenistus punase terrori
ohvrite mälestusmärgi juures, info rakvere.ee.

Rohkem infot matka ja võistluse ning
näituste kohta: bit.ly/virumatk4 ja

LÄÄNE-VIRUMAA SUUSASARI 2025

9 ETAPPI

- 08.01 KADRINA TERVISERADA
- 15.01 EBAVERE TERVISERADA
- 22.01 TAMSALU TERVISERADA
- 29.01 MÄNNIKUMÄE TERVISERADA
- 05.02 SÖMERU TERVISERADA
- 12.02 VINNI-PAJUSTI TERVISERADA
- 19.02 MÕEDAKU TERVISERADA
- 26.02 PALERMO TERVISERADA
- 12.03 PARIISI TERVISERADA

LISAINFO JA REGISTREERIMINE
WWW.SUUSASARI.EE

byKUTT

EESTI KULTUURKAPITAL

REGIONAAL- JA PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

REGIONAALARENGU TOETUSEKS

LÄÄNE-VIRUMAA SPORDILIT

#virupärane

Jaauarikuu juubilarid

98

Õilme Heina

95

Loori Ustav

94

Endel Vahtra

93

Lehte Valter
Asta Kaasler

92

Raunalt Toming
Heino Tombach

91

Elvi-Helene Korka
Kaunileid Pukk

85

Reino Heiskonen
Maie Klein

75

Uno Nikolainen
Tõnis Lillemets
Vladimir Šimuk
Eldur Undrest
Reet Undrest
Anne Variste
Galina Tomik
Krista Afanasjeva

70

Ervin Sepa
Jüri Protassov
Leo Ploom
Ivan Mihhailov
Elmar Maasi
Katrin Pall
Maire Bamberg

Palju õnne!

KES EI SOOVI, ET TEDA AJALEHES ÕNNITLETAKSE, ANDKE SELLEST TEADA VALLAVALITSUSSE TELEFONIL 325 8650.

Õnnesoovid Toomas Väinastele
75. sünnipäeva puhul!

Vinni vallavalitsus ja Vinni vallavolikogu

Viru Arborist OÜ

PAKUME ARBORISTI TEENUSEID

- Ohtlike puude raie
- Puuhooaldustööd
- Hekkide hooldus
- Võrade sidumine
- Puiduhakkuri teenus, Ø20 cm

Gustav Aasumets
(kutsetunnistus 141998),
tel 59 19 2441

Reigo Alas
(kutsetunnistus 141999),
tel 5800 1880

viruarborist@gmail.com

Vinni Perikodu tänav 2024. aastal
meid toetanud suure südamega väikeseid
ja suuri toetajaid.
Aitäh, et olete meid märganud!

Mirtel One Invest OÜ

Pyrocom OÜ

Jaxmar Grupp OÜ

Tarvas Invest OÜ

Kristofer Hans Huusk

MTÜ Naerata Ometi

MTÜ SEB Heategevusfond

VÄIKE-MAARJA PUIT MÜÜB

Puitbrikett KASK
alates 240 €/alus

Puitbrikett TERMO
260 €/alus

Premium 6mm pellet
alates 250 eur/alus

Transpordi võimalus **KIIRE TARNE!**
Kohapeal drive-in süsteem ja paki/kotikaupa müük
Info ja tellimine: tel. 520 6369

Soodne saematerjal! Lauad, prussid!
Küsi hinnapakkumist numbrilt 515 0268

Asume: Väike-Maarja, Jaama 7a
Külasta ka kodulehte: www.vmpuit.ee

Kõige väiksemad jalad
jätavad suurimad jäljed ...

Kristofer Rüütel

06.12.2024

ÕNNE VANEMATELE NING KASVUJAKSU
VÄRSKETELE ILMAKODANIKELE!

16. JAANUARIL
JÕULUPUUDE PÕLETAMINE
PAJUSTI KLUBI
JAANITULE PLATSIL

Kell 17.00

Vana jõulupuud saab tuua kuni 16. jaanuarini Pajusti klubi
jaanitule platsile, aadressil Tartu mnt. 11, Pajusti.

NB! Kuused ei tohi olla pakitud (killesse).
Eemalda kõik ehted, plastiku osad või muud
põletamiseks mittesobivad materjalid.

Mälestame
lahkunuid

Koidu-Melanie Saluste	03.09.1934 – 07.12.2024
Linda Ebber	06.11.1929 – 12.12.2024
Maie Unnuk	22.05.1948 – 16.12.2024
Vahur Jõesaar	19.06.1963 – 18.12.2024
Marek Susi	18.08.1971 – 19.12.2024
Luule Ehamaa	16.02.1941 – 22.12.2024
Tõnu Sinisoo	10.06.1956 – 24.12.2024

Koduvalla Sõnumid

Tiraaž
3100

Toimetus ja reklaamid
vallavalitsus@vinnivald.ee
325 8650

Küljendus, keeleteoimetus
MK Meedia OÜ,
info@mkmeedia.ee

Trükk
Printall AS

Väljaandja
Vinni Vallavalitsus
Tartu mnt 2, Pajusti, 46603 Vinni vald